

กฎหมายอาญา มาตรา ๑-๕๘

อาจารย์เจริญชัย อัสวพิริยอนันต์

รองเลขานุการศาลฎีกา

การใช้กฎหมายอาญา

- **มาตรา ๒**
- บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย
- หลักในมาตรา ๒ วรรคหนึ่งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติรับรองไว้ในมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งดังนี้

“บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

-
- กฎหมาย หมายถึง กฎหมายที่มีโทษทางอาญา ซึ่งบัญญัติถึงองค์ประกอบความผิดและกำหนดโทษที่จะลง เช่น ป.อ., พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา, ป.วิ.อ. (มาตรา ๑๔๘ – บุคคลที่รู้เรื่องการตายโดยผิดธรรมชาติหรือพบศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติละเลยไม่ไปแจ้งแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยเร็วที่สุด ต้องระวางโทษ, มาตรา ๑๕๐ ทวิ วรรคหนึ่ง- ผู้กระทำการใด ๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมที่พบศพก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น ในประการที่น่าจะทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป หรือเป็นการกระทำโดยทุจริตเพื่ออำพรางคดี ต้องระวางโทษ)
 - ความรับผิดทางอาญาต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ใช่เกิดจากข้อตกลงระหว่างคู่กรณี ดังนั้น จะตกลงว่าหากไม่ทำตามข้อตกลงแล้วต้องรับผิดทางอาญา ข้อตกลงดังกล่าวไม่มีผลบังคับ
-

- กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง

- **ฎ. ๑๕๗๘/๒๕๖๖** ไม้ยางรายนี้เป็นไม้ที่ขึ้นอยู่ในที่ดินของจำเลยและจำเลยได้ตัดฟันมา ๘-๙ ปีแล้ว ซึ่งเป็นเวลาก่อนพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๐๑ ใช้บังคับ การตัดฟันไม้ของจำเลยดังกล่าวย่อมไม่เป็นการผิด และตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ไม่ได้กล่าวถึงว่าให้มีผลย้อนหลัง ฉะนั้น จะใช้กฎหมายฉบับใหม่ให้มีผลย้อนหลังเป็นการลงโทษบุคคลในทางอาญาย่อมจะกระทำมิได้ และการมีไม้นั้นต่อมาภายหลังเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๐๓ แล้ว ไม้นั้นก็ย่อมไม่กลายเป็นไม้หวงห้าม ผู้ใดมีไม้ย่อมไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้มีไม้นั้นไว้ในครอบครองก็ไม่มีผิดด้วย ฉะนั้น ตามรูปคดีในเรื่องจึงลงโทษจำเลยไม่ได้

- หากกฎหมายที่ออกมาในภายหลังไม่ใช่โทษทางอาญา สามารถนำกฎหมายนั้นย้อนหลังได้

- การสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน (ฎ. ๒๑๕/๒๕๓๕)
- การถอนสัญชาติ (ฎ.๖๔๑๑/๒๕๓๔)
- การขอให้ใช้ค่าเสียหายทางแพ่งแก่รัฐ (ฎ.๓๕๖๕/๒๕๖๑)
- การให้ออกจากที่ดินของรัฐ (ฎ.๔๔๖๗/๒๕๖๑)
- การให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายฟอกเงิน (ฎ.๘๓๔๕/๒๕๖๐)

- การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

- **ฎ. ๒๑๕/๒๕๓๕** การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลวินิจฉัยสั่งว่าทรัพย์สินเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ไม่จำเป็นต้องให้นายกรัฐมนตรีสั่งลงโทษไล่ออกเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ร้ายผิดปกติเสียก่อน บทบัญญัติดังกล่าวเป็นวิธีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอันเป็นวิธีการทางวินัยไม่ใช่การลงโทษทางอาญาที่บุคคลจะต้องรับโทษต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและได้กำหนดโทษไว้ กฎหมายนี้จึงใช้ย้อนหลังไปบังคับถึงทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้มาโดยมิชอบและยังคงมีอยู่ได้ ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือบุคคลอื่นถือกรรมสิทธิ์ไว้แทน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มาตรา ๒๑ จัตวา ที่ว่าแม้ภายหลังผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปด้วยเหตุอื่นนอกจากตายก็ให้คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการต่อไปได้แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ เดือนนับแต่ผู้นั้นพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการสอบสวน โดยมีกำหนดระยะเวลา มิใช่มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ที่ออกจากราชการไปแล้ว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มีเจตนารมณ์ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบในระหว่างเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่ว่าผู้นั้นจะแสดงทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ หรือไม่ก็ตาม

- การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

- **ฎ. ๓๓๔๐/๒๕๕๐** การกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทโดยนอกจากมีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ แล้วยังมีความผิดต่อ พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ฯ มาตรา ๕๕ ซึ่งบัญญัติให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่ต่ำกว่าสี่ปีและไม่เกินแปดปีด้วย อันเป็นมาตรการที่มุ่งจะจำกัดสิทธิของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งซึ่งกระทำหน้าที่โดยทุจริต **ไม่ใช่โทษตามกฎหมาย** ดังนั้น เมื่อศาลลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดเพียงบทเดียวตาม ป.อ. มาตรา ๕๐ ศาลก็ต้องสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ด้วย ตามที่กฎหมายบัญญัติบังคับไว้โดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ มิฉะนั้นจะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

- **คดี อม.๑๓๘/๒๕๖๒** พรบ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ที่กำหนดมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ **แม้ไม่ใช่โทษตาม ป.อ. แต่ก็ไม่นำมาใช้บังคับย้อนหลังในทางเป็นโทษแก่การกระทำที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ พรบ. ดังกล่าวนั้นใช้บังคับได้** เพราะจะเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม จึงต้องใช้มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองตาม พรบ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ อันเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลากระทำความผิด

- การถอนสัญชาติ

- **ฎ. ๖๔๑๑/๒๕๓๔** เมื่อหัวหน้าคณะปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินได้สำเร็จหัวหน้าคณะปฏิวัติยอมมีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งอันถือเป็นกฎหมายใช้บังคับแก่ประชาชนได้ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ มีใช้คำสั่งที่มีผลทำให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาแต่เป็นเรื่องของการให้ถอนสัญชาติไทยของบุคคลบางจำพวก แม้จะมีผลย้อนหลังกระทบถึงสิทธิของจำเลยและประชาชน ก็มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ เมื่อจำเลยเกิดในราชอาณาจักรไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยมีบิดามารดาเป็นคนญวนอพยพ จำเลยจึงถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว จำเลยมิใช่บุคคลที่มีสัญชาติไทยแต่เป็นคนญวนอพยพซึ่งต้องอยู่ในเขตควบคุมจังหวัดหนองคายตามประกาศและคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นคำสั่งของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย จำเลยออกนอกเขตจังหวัดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด จึงเป็นการฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘

- **มาตรการให้จำเลยและบริวารออกไปจากที่ดินของรัฐ**
- **ฎ. ๔๔๖๓/๒๕๖๑** ป.ที่ดินที่ให้ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย ไม่ใช่โทษทางอาญาตามมาตรา ๑๘ แต่เป็นมาตรการที่มุ่งประสงค์ให้รัฐซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินได้โดยเร็วโดยไม่จำเป็นต้องฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งอีกต่างหาก ดังนั้น แม้ศาลลงโทษจำเลยตาม ป.อ.มาตรา ๓๖๐ เดิมซึ่งเป็นกฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดเพียงบทเดียว แต่เมื่อการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นความผิดตาม ป.ที่ดินมาตรา ๑๐๘ ทวิวรรคสองด้วย ศาลก็ย่อมมีอำนาจสั่งให้จำเลยและบริวารออกไปจากที่ดินของรัฐซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันที่จำเลยเข้าไปยึดถือครอบครองได้
- **การเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติฯ**
- **ฎ. ๓๕๖๕/๒๕๖๑** พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ มาตรา ๒๖/๔ กำหนดความรับผิดของผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติให้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งแก่รัฐ ไม่ใช่โทษทางอาญา วิธีการเรียกร้องค่าเสียหายตามมาตรา ๒๖/๕ กำหนดให้อำนาจอัยการสามารถเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๒๖/๔ เข้ามาพร้อมกับคำฟ้องคดีอาญาอันมีลักษณะเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติซึ่งไม่ต้องห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง

- ข้อยกเว้นในการใช้กฎหมายอาญาย้อนหลังได้
- (๑) กฎหมายยกเลิกความผิด (มาตรา ๒ วรรคสอง)
- ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้าได้รับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษสิ้นสุดลง
 - ฎ. ๑๒๕๕๗/๒๕๕๗ ในระหว่างคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ได้มี พ.ร.บ.จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติในมาตรา ๓ ว่าให้ยกเลิก พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.๒๔๘๔ ย่อมมีผลให้ พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ ไม่อาจบังคับใช้ได้อีกต่อไป และไม่ปรากฏว่า พ.ร.บ.จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องรับผิดชอบเป็นตัวละครในความผิดอันเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์อีก ฉะนั้นการกระทำของจำเลยที่ ๒ ซึ่งเดิมเป็นความผิดเพราะมีฐานะเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์จึงเป็นกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติในภายหลังมิได้กำหนดให้การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดอีกต่อไป จำเลยที่ ๒ พ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง

- ฎ.๒๓๓๘/๒๕๖๑ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ อันเป็นเวลาระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา โดยความในมาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความที่บัญญัติใหม่แทน โดยมาตรา ๑๔ ที่บัญญัติใหม่ได้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔(๑) จากเดิมที่บัญญัติว่า " (๑) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน " โดยบัญญัติความใน (๑) ใหม่เป็นว่า " (๑) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา " กรณีเป็นเรื่องกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จว่าต้องไม่เป็นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาด้วยจึงจะเข้าเกณฑ์เป็นความผิด เมื่อคดีได้ความว่าการกระทำของจำเลยที่ ๒ เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ป.อ. มาตรา ๓๒๘ การกระทำของจำเลยที่ ๒ ย่อมไม่มีความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ (๑) ที่บัญญัติในภายหลัง ตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง

- การยกเลิกกฎหมายเดิมไม่มีผลต่อการบังคับโทษที่กระทำไปโดยถูกต้องแล้ว
- **ฎ. ๘๒๒๒/๒๕๕๔** ตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง บทบัญญัติดังกล่าวได้แยกผลของการกระทำความผิดและการบังคับโทษตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วจากกันต่างหาก กล่าวคือ ในส่วนของการบังคับตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุดนั้นหากมีส่วนใดที่ยังค้างอยู่ระหว่างการบังคับ ก็ให้การบังคับนั้นสิ้นสุดลง ไม่มีการบังคับในส่วนที่ค้างอยู่อีกต่อไป เท่านั้น หากได้มีผลให้หรือพ้นการบังคับโทษที่เสร็จสิ้นไปแล้วขึ้นมาพิจารณาใหม่อีกแต่อย่างใด โทษที่ได้รับมาแล้วต้องถือว่ายุติไปตามผลของคำพิพากษา ดังนั้นคำปรับที่จำเลยชำระไปตามคำพิพากษาจนครบถ้วนแล้วจึงถือว่า**การบังคับโทษปรับเสร็จสิ้นแล้ว จำเลยจึงไม่อาจถอนคืนได้**

- **ฎ. ๒๐๖๒/๒๕๖๒** โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ฐานรับคนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงาน ตาม พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๓, ๕๔ รวมกับความผิดฐานอื่น ๆ แต่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ มี พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศใช้ บังคับให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ เป็นต้นไป โดยมาตรา ๓ กำหนดให้ยกเลิก พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ และตาม พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ นำข้อหาความผิดเดิมตามมาตรา ๒๓, ๕๔ ฐานรับคนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงานมาบัญญัติเป็นความผิดไว้ซึ่งตรงกับ มาตรา ๕, ๑๐๒ ของพระราชกำหนดฉบับดังกล่าว แต่ต่อมามีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ข้อ ๑ ให้มาตรา ๑๐๒ แห่ง พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป และข้อ ๖ ให้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งตรงกับวันที่ พ.ร.ก.การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ ความผิดฐานรับคนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงานที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ จึงเป็นกรณีที่กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังมิได้กำหนดให้การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดต่อไป จำเลยที่ ๑ จึงพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จำเลยที่ ๑ จะมีได้ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายนี้ ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจหยิบยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง, ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๕

- **ฎ.๖๖๖๑/๒๕๖๑** ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกามี พ.ร.ก.บริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๓(๑) ให้ยกเลิก พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ และให้ใช้ พ.ร.ก.บริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ แทน ซึ่งมาตรา ๕ บัญญัติให้การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความผิด และมาตรา ๑๐๒ กำหนดโทษสำหรับความผิดดังกล่าวไว้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ข้อ ๑ ให้มาตรา ๑๐๒ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ถือว่าการกระทำความผิดในช่วงเวลาดังตั้งแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ เป็นการกระทำที่ไม่มีโทษ จึงไม่เป็นความผิดอาญาตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ส่วนการกระทำความผิดที่เกิดก่อนวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งเป็นกฎหมายเก่าที่ถูกยกเลิกไปโดย พ.ร.ก.บริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๓ แม้ พ.ร.ก.บริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐ จะยังกำหนดให้เป็นความผิด แต่ไม่มีโทษ จึงต้องถือว่า พ.ร.ก.บริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวไม่เป็นความผิดอีกต่อไปตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสองดังนั้น การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงไม่เป็นความผิดฐานร่วมกันรับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงานโดยผิดกฎหมาย ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยแม้จำเลยทั้งสองมิได้ฎีกาศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้

- **ฎ. ๓๒๐/๒๕๕๕** ประกาศของคณะกรรมการสำรวจและห้ามกักกันข้าวที่ออกโดยอาศัยความตามพระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าวมีใช้กฎหมาย ดังนั้น แม้ในระหว่างพิจารณาคดีจะได้มีประกาศยกเลิกการควบคุมตามประกาศฉบับแรก ก็ไม่มีผลบดบังการกระทำซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำความผิด และกรณีไม่ต้องตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรค ๒
- **ฎ.๒๒๐๕๗/๒๕๕๕** ประกาศของคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ.๒๕๔๒ มีอยู่ ๓ ฉบับ ตามประกาศฉบับที่ ๓ คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการได้พิจารณาเห็นว่าช่วงเวลาที่ออกประกาศและในพื้นที่ที่ใช้บังคับได้พ้นระยะเวลาจำหน่ายข้าว และมีข้าวเปลือกนารังออกสู่ตลาดจำนวนมาก และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและไม่เป็นอุปสรรคในการซื้อขายข้าวเปลือกระหว่างผู้ประกอบการ โรงสีและเกษตรกร จึงสมควรยกเลิกมาตรการการควบคุมการขนย้ายดังกล่าว จึงออกประกาศฉบับที่ ๓ ยกเลิกประกาศฉบับที่ ๒ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลสามารถขนย้ายข้าวเปลือกหรือข้าวสารได้โดยไม่เป็นความผิดตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป ดังนั้นประกาศฉบับนี้ จึงไม่ใช่กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังว่า การกระทำของผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามประกาศฉบับที่ ๑ ไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด จึงไม่มีผลบดบังการกระทำของจำเลยซึ่งเป็นความผิดตามประกาศฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น กรณีไม่ต้องตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง
- (อย่างไรก็ตามมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๘/๒๕๒๗ ตัดสินว่าเมื่อมีประกาศออกมาในภายหลังว่าแก๊สชีวแทนไม่เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงอีกต่อไป จำเลยก็พ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด)

- **ฎ.สศ๒๘/๒๕๕๓** แม้ซองกระสุนปืนของกลาง สามารถบรรจุกระสุนได้ ๑๕ นัด ซึ่งเกินกว่า ๑๐ นัด อันเป็นซองกระสุนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ ตาม**กฎกระทรวง** ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๔๕๑) ออกตามความใน พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.๒๔๕๐ ข้อ ๑๒ (๒) ซึ่งเป็นความผิดฐานมีอาวุธปืนที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ ตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.๒๔๕๐ มาตรา ๕๕, ๗๘ ก็ตาม แต่ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา มี**กฎกระทรวง** ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๕๒) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ ให้ยกเลิก **กฎกระทรวง** ฉบับที่ ๓ ข้อ ๑๒ (๒) โดยให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน "ซองกระสุนที่สามารถบรรจุกระสุนได้เกินยี่สิบนัดฯ" ดังนั้น ถือได้ว่าตามบทบัญญัติของ**กฎกระทรวง** ที่บัญญัติในภายหลังการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดอีกต่อไป จำเลยจึงพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๕๕, ๗๘ ตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง

ตัวอย่าง

นายหนึ่งเข้าไปลักลอบตัดไม้สักในที่ดินของนายสองแล้วนำไม้ออกไปไว้ที่บ้านของตน ดังนี้ นายหนึ่งมีความผิดฐานลักทรัพย์ผู้อื่น นอกจากนี้ในขณะที่กระทำความผิดดังกล่าวนายหนึ่งยังต้องรับผิดฐานทำไม้สักตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๑, ๑๓ วรรคสอง (๑) (เพราะเป็นการตัด พืน โคน ลิด เรือย ผ่า ถาก ทอน ขุด ไม้สักออกจากที่ดินที่ไม้นั้น ๆ ขึ้นอยู่ด้วย อันเป็นการทำไม้ตามความในมาตรา ๔(๕) ประกอบ มาตรา ๗ ซึ่งบัญญัติว่าไม้สักไม่ว่าจะขึ้นอยู่ที่ใดในราชอาณาจักรเป็นไม้หวงห้าม ซึ่งการทำไม้หวงห้ามจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นจะมีความผิดตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง) ต่อมา มี พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ยกเลิกความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่งฉบับเดิม และบัญญัติความขึ้นใหม่ว่าไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม จึงต้องถือว่าตามบทบัญญัติของกฎหมายในภายหลังได้ยกเลิกการกระทำที่กฎหมายถือว่าเป็นความผิดแล้ว การกระทำของนายหนึ่งจึงไม่เป็นความผิดฐานทำไม้อีกต่อไป แต่ยังคงต้องรับผิดฐานลักทรัพย์ซึ่ง โทษที่นายหนึ่งยังคงต้องรับอยู่นั้นจะเกินกว่าที่กฎหมายในข้อหาลักทรัพย์กำหนดไว้ไม่ได้

• (๒) กฎหมายใหม่เป็นคุณ (มาตรา ๓ วรรคแรก)

- ถ้ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดไม่ว่าในทางใด
- มาตรานี้เป็นข้อยกเว้นหลัก กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง เพราะหากกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณก็ย้อนหลังให้ได้
- ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณไม่ว่าในทางใด ทำให้ต้องพิจารณากฎหมายในทุก ๆ ด้านเพื่อให้ได้ความชัดว่ากฎหมายส่วนใดเป็นคุณในแง่ใด กล่าวคือ ศาลสามารถหยิบยกเอากฎหมายทั้งฉบับเก่าและฉบับใหม่ในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดมาใช้คลงกันได้
- ตัวอย่าง พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๖๒ ทวิ กำหนดโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดด้วยการใช้กระแสไฟฟ้าช็อตปลา ตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมา มีพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘๗ กำหนดโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดด้วยการใช้กระแสไฟฟ้าช็อตปลาตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท และมีพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ออกมาในภายหลังอีก มาตรา ๑๔๑ กำหนดโทษปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น หากมีการกระทำความผิดในขณะที่ใช้ พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ต่อมาในระหว่างการพิจารณาของศาลได้มีพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ออกมาใช้บังคับ จะเห็นได้ว่า ตามพระราชกำหนดที่ออกมาในภายหลัง แม้จะมีจำนวนค่าปรับสูงกว่า พ.ร.บ. ทั้งสองฉบับ แต่ไม่มีโทษจำคุก จึงต้องถือว่าพระราชกำหนดเป็นกฎหมายที่เป็นคุณมากกว่า ต้องลงโทษปรับสถานเดียว อย่างไรก็ตามเมื่อมาคำนวณค่าปรับที่จะลงแล้วจะเห็นได้ว่าค่าปรับตาม พ.ร.บ.การประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นคุณมากกว่า ซึ่งหากจะลงโทษปรับขั้นต่ำก็ต้องปรับเป็นจำนวน ๕,๐๐๐ บาท แต่หากจะลงโทษปรับขั้นสูงสุดก็ต้องใช้ พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๕๐ ซึ่งมีโทษปรับขั้นสูงสุด ๑๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นคุณมากกว่า

• การพิจารณาว่ากฎหมายใดเป็นคุณ

- (๑) ถ้ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดและกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังต่างมีโทษจำคุกและโทษปรับ ให้พิจารณาว่ากฎหมายที่มีโทษจำคุกหรือโทษปรับหรือทั้งจำคุกและปรับเป็นคุณกว่ากฎหมายที่มีโทษจำคุกและปรับ เพราะมีโทษหลายสถานที่สามารถเลือกกลงได้ (ฎ.๓๖๔๐/๒๕๔๖, ฎ.๕๕/๒๕๕๘)
 - (๒) กฎหมายที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำ เป็นคุณกว่ากฎหมายที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำเพราะศาลจะลงโทษน้อยเพียงใดก็ได้
 - (๓) กฎหมายที่ไม่มีโทษปรับขั้นต่ำเป็นคุณกว่ากฎหมายที่มีโทษปรับขั้นต่ำเพราะศาลจะลงโทษปรับเพียงใดก็ได้
 - (๔) กฎหมายใหม่ที่มีเพียงโทษปรับ เป็นคุณกว่ากฎหมายที่ใช้ขณะกระทำความผิดซึ่งมีโทษทั้งจำคุกและโทษปรับ
 - (๕) กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดมีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต แต่กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังให้ถือว่าโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตได้เปลี่ยนเป็นโทษจำคุกห้าสิบปี ถือว่ากฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณมากกว่า
 - (๖) กฎหมายใหม่มีอายุความในการฟ้องร้องสั้นกว่ากฎหมายเก่า กฎหมายใหม่เป็นคุณมากกว่า
 - (๗) กฎหมายเก่ามีเหตุให้จำเลยไม่ต้องรับโทษ แต่กฎหมายใหม่กำหนดว่าจะลงโทษน้อยเพียงใดก็ได้ กฎหมายเก่าเป็นคุณมากกว่า
-

- **ฎ. ๕๔๔๕/๒๕๕๔** จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ มีดีวีดีและวีซีดีภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ที่ภาพและเสียงของเรื่องไม่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานไว้ในสถานประกอบการ และฐานผู้ได้รับอนุญาตมีภาพยนตร์ที่ไม่ได้แสดงเครื่องหมายการอนุญาต ประเภทภาพยนตร์และหมายเลขรหัสไว้ในสถานประกอบการเพื่อจำหน่ายอันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๓๕(๑) และมาตรา ๓๖ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๕ อันเป็นเวลาขณะที่ พ.ร.บ.ควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๓๐ ยังใช้บังคับ ซึ่งความผิดตามมาตรา ๓๕(๑) มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และความผิดตามมาตรา ๓๖ มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จึงมีอายุความ ๕ ปี ตาม ป.อ. มาตรา ๕๕(๔) จำเลยถูกฟ้องเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งขณะนั้น พ.ร.บ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับแล้วโดยมีผลยกเลิก พ.ร.บ.ควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๗๘ และมาตรา ๔๓ ประกอบมาตรา ๘๐ ตาม พ.ร.บ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่มีระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาทและระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท โดยไม่มีโทษจำคุก จึงมีอายุความ ๑ ปี ตาม ป.อ. มาตรา ๕๕(๕) ดังนั้น กฎหมายใหม่จึงเป็นคุณแก่จำเลยต้องใช้ พ.ร.บ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาบังคับใช้แก่การกระทำความผิดของจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓ จึงต้องนำอายุความตามกฎหมายใหม่มาใช้บังคับแก่จำเลย เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้เกินกว่า ๑ ปี นับแต่วันที่จำเลยกระทำความผิดทั้งสองฐานดังกล่าว คดีนี้จึงเป็นอันขาดอายุความ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป

- **ฎ. ๖๕๕๑/๒๕๖๒** ที่โจทก์ขอให้**บวกลบโทษ**จำคุก ๑๕ วัน ที่รอการลงโทษในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีนี้ นั้น เห็นว่า ในคดีก่อนดังกล่าวศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ (พืชกระท่อม) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๗๖ วรรคสอง ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ คดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว หลังจากนั้นในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกาในคดีนี้ ได้มี พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ยกเลิกความในมาตรา ๗๖ วรรคสอง โดยมาตรา ๑๗ และให้ใช้ข้อความใหม่ว่า “ถ้ายาเสพติดซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำตามวรรคหนึ่ง นั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวังโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท” อันเป็นกรณีที่กฎหมายที่ใช้ภายหลัง กระทำความผิดยังคงบัญญัติให้การกระทำที่โจทก์ขอให้บวกลบโทษเป็นความผิดอยู่ แต่โทษตามกฎหมายที่ใช้ ภายหลังการทำความผิดมีเพียงโทษปรับซึ่งเป็นคุณแก่จำเลยมากกว่า กรณีจึงไม่อาจบวกลบโทษจำคุกได้

- ฎ. ๔๖๘๓/๒๕๖๒ แม้ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกามี พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ออกใช้บังคับ โดยมาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๘) ของมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา "(๑๘) "กระทำชำเรา" หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น" มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาและให้ใช้ความใหม่แทน แต่ความใหม่มิได้บัญญัติให้การใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น เป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และมาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ของมาตรา ๒๗๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยวรรคสองบัญญัติว่า "ถ้าการกระทำความผิดมูลวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมีใช้อวัยวะเพศล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของบุคคลนั้น ผู้กระทำต้องระวางโทษ..." ดังนั้น จากบทบัญญัติของกฎหมายที่แก้ไขใหม่ดังกล่าว ยังคงบัญญัติว่า การกระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมีใช้อวัยวะเพศล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่นยังเป็นความผิดอยู่ มิได้เป็นเรื่องที่กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติให้การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง เพียงแต่เปลี่ยนฐานความผิดจากข่มขืนกระทำชำเราเป็นความผิดฐานอนาจาร โดยล่วงล้ำเท่านั้น ซึ่งตามสภาพทางธรรมชาติในการกระทำความผิดของจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๘ วรรคสอง (ที่แก้ไขใหม่) เป็นคุณแก่จำเลยมากกว่าการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง (เดิม) การปรับบทลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๗๘ วรรคสอง (ที่แก้ไขใหม่) จึงเป็นคุณแก่จำเลยมากกว่า แต่โทษตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง (เดิม) ซึ่งใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำความผิดมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๘,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐,๐๐๐ บาท ส่วนโทษตามมาตรา ๒๗๘ วรรคสอง (ที่แก้ไขใหม่) มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๘๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท เห็นได้ว่ากฎหมายเดิมและกฎหมายที่แก้ไขใหม่มีระวางโทษจำคุกเท่ากัน แต่โทษปรับตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่มีระวางโทษปรับที่สูงกว่าโทษปรับตามกฎหมายเดิม ต้องถือว่ากฎหมายที่แก้ไขใหม่ไม่เป็นคุณแก่จำเลยในส่วนนี้ จึงต้องลงโทษจำเลยตามกฎหมายเดิมซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับแก่จำเลย อันเป็นการใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่จำเลยไม่ว่าในทางใดตาม ป.อ. มาตรา ๓

- **ฎ. ๓๔๖๕/๒๕๖๒ (ป)** ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา มี พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ.๒๕๖๒ ออกใช้บังคับ โดยมาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ใช้ความใหม่แทน และมาตรา ๓ ให้เพิ่มความในมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา (๑๘) “กระทำชำเรา” หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล้วงล้าอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น” กรณีเป็นเรื่องกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานกระทำชำเราว่า จะต้องเป็นการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล้วงล้าอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้ถูกระทำ จึงจะเข้าเกณฑ์เป็นความผิด อันเป็นการปรับปรุงนิยามคำว่า “กระทำชำเรา” ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับลักษณะการกระทำชำเราทางธรรมชาติ ดังนั้นเมื่อคดีได้ความว่า การกระทำของจำเลยที่ใช้อวัยวะเพศของผู้เสียหายรุคขึ้นลงแล้วใช้ปากของจำเลยสอดและอมอวัยวะเพศของผู้เสียหาย โดยไม่ได้ใช้อวัยวะเพศของจำเลยล้วงล้าอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องทางปากของผู้เสียหาย จึงไม่เป็นการกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) อีกต่อไป ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๕ วรรคแรก (เดิม) หรือเป็นความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีโดยการล้วงล้าตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๕ วรรคห้า (ที่แก้ไขใหม่) ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า แม้การกระทำของจำเลยดังกล่าวจะไม่ได้เข้าไปในอวัยวะเพศของผู้เสียหายก็ตาม แต่ก็เป็นการกระทำที่ไม่สมควรทางเพศอันเป็นการล้วงเกินผู้เสียหายแล้ว จึงเป็นการล้วงล้าอวัยวะเพศของผู้เสียหาย เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๕ วรรคห้า (ที่แก้ไขใหม่) แต่ความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กยังไม่เกินสิบสามปีโดยการล้วงล้าตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๕ วรรคห้า (ที่แก้ไขใหม่) มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต เท่ากันกับความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกินสิบสามปีตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) ระวางโทษตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่ไม่เป็นคุณ ศาลต้องพิจารณาลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง

- (ประชุมใหญ่ครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๒)

- **ฎ.๒๕๖๒/๒๕๖๒** ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา มี พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ.๒๕๖๒ ออกใช้บังคับ โดยมาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปเป็น (๑๘) ของมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา "(๑๘) "กระทำชำเรา" หมายความว่า "การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น" มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาและให้ใช้ความใหม่แทน แต่ความใหม่มิได้บัญญัติให้การใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น เป็นความผิดฐานกระทำชำเรา และมาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาให้ใช้ความใหม่แทน โดยมาตรา ๒๗๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า "ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม เป็นการกระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่น ซึ่งมีใช้อวัยวะเพศล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของเด็กนั้น ผู้กระทำต้องระวางโทษ..." และวรรคห้า บัญญัติว่า "ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสี่เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบสามปีต้องระวางโทษ..." ดังนั้นจากบทบัญญัติของกฎหมายที่แก้ไขดังกล่าว ยังคงบัญญัติว่าการกระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมีใช้อวัยวะเพศล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่นยังเป็นความผิดอยู่ มิได้เป็นเรื่องที่กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติให้การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไปตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง เพียงแต่เปลี่ยนฐานความผิดจากการกระทำชำเราเป็นความผิดฐานอนาจารโดยการล่วงล้ำเท่านั้น ซึ่งตามสภาพทางธรรมชาติในการกระทำความผิดของจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๕ วรรคห้า (ที่แก้ไขใหม่) จึงเป็นคุณแก่จำเลยมากกว่าการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) การปรับบทความผิดของจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๕ วรรคห้า (ที่แก้ไขใหม่) จึงเป็นคุณแก่จำเลยมากกว่าตาม ป.อ. มาตรา ๓ แต่ความผิดฐานกระทำอนาจารโดยการล่วงล้ำตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๕ วรรคห้า (ที่แก้ไขใหม่) มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต ส่วนความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับหนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต ระวางโทษตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่จึงไม่เป็นคุณแก่จำเลย ศาลต้องพิจารณาลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่จำเลยกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ปัญหานี้แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและปรับบทลงโทษจำคุกให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจเกี่ยวกับมาตรา ๓

- **ฎ. 8450/2563** อนึ่ง ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มี พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 ใช้บังคับโดยยกเลิก พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 อันเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และให้ใช้บทบัญญัติใหม่แทน แต่การกระทำของจำเลยทั้งสามที่เป็นการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใดเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่จำเลยที่ 1 ตามบทบัญญัติมาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม ยังคงเป็นความผิดตามบทบัญญัติมาตรา 65 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 ฉบับใหม่ที่คงใช้ข้อความทำนองเดียวกัน การกระทำของจำเลยทั้งสามยังคงเป็นความผิดอยู่เช่นเดิม ดังนั้น ต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม มาตรา 57 วรรคหนึ่ง (1) ในส่วนของบทความผิดบังคับแก่จำเลยทั้งสาม ตาม ป.อ. มาตรา 2 ส่วนกำหนดโทษนั้นตามกฎหมายเดิมบัญญัติบทลงโทษไว้ในมาตรา 118 มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสี่ปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสี่ปี
-

- สำหรับกฎหมายที่แก้ไขใหม่บัญญัติบทลงโทษไว้ในมาตรา 126 วรรคหนึ่ง มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายเดิมและกฎหมายที่แก้ไขใหม่มีระวางโทษจำคุกและโทษปรับเท่ากัน แต่ตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่เป็นการบัญญัติให้ลงโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ แตกต่างจากกฎหมายเดิมที่กำหนดให้ลงโทษจำคุกและปรับเท่านั้น จึงต้องถือว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างจากกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด และกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิดเป็นคุณมากกว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับโทษจำคุกและโทษปรับซึ่งมีหลายสถานที่จะลงได้ จึงต้องใช้กฎหมายที่แก้ไขใหม่ ในส่วนของโทษจำคุกและโทษปรับตาม พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 มาตรา 126 วรรคหนึ่ง อันเป็นส่วนที่เป็นคุณบังคับแก่จำเลยทั้งสามไม่ว่าในทางใดตาม ป.อ. มาตรา 3 สำหรับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งถือเป็นอุปสรรคของโทษทางอาญาตามกฎหมายใหม่มีกำหนดเวลานานกว่ากฎหมายเดิม กฎหมายที่แก้ไขใหม่ในส่วนนี้จึงไม่เป็นคุณแก่จำเลยทั้งสาม ต้องใช้ พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ฉบับเดิม มาตรา 118 มาบังคับใช้แก่จำเลยทั้งสาม ตาม ป.อ. มาตรา 3

- **ฎ. 6551/2562** ที่โจทก์ขอให้บวกละโทษจำคุก 15 วัน ที่รอการลงโทษไว้ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 606/2560 ของศาลจังหวัดพระโขนง เข้ากับโทษจำคุกของจำเลยที่ 2 ในคดีนี้เห็นว่าเป็นคดีดังกล่าวศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 2 มีความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษในประเภท 5 (พืชกระท่อม) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มาตรา 26 วรรคหนึ่ง ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา 76 วรรคสอง ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ คดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว หลังจากนั้นระหว่างพิจารณาของศาลฎีกาในคดีนี้ได้มี พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2562 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 โดยมาตรา 17 ยกเลิกความในมาตรา 76 วรรคสอง และให้ใช้ข้อความใหม่แทนว่า "ถ้ายาเสพติดซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำตามวรรคหนึ่งนั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวังโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท" อันเป็นกรณีที่กฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิดยังคงบัญญัติให้การกระทำที่โจทก์ขอให้บวกละโทษเป็นความผิดอยู่ แต่โทษตามกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิดมีเพียงโทษปรับซึ่งเป็นคุณแก่จำเลยที่ 2 มากกว่ากฎหมายเก่าที่มีโทษจำคุกด้วย กรณีจึงไม่อาจบวกละโทษจำคุกแก่จำเลยที่ 2 ได้ตาม ป.อ. มาตรา 3 (1) และ ป.วิ.อ. มาตรา 185 ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดหยิบยกปัญหาข้อนี้ขึ้นฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

- **ฎ. 272/2565** พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ 2522 มาตรา 15 ประกอบมาตรา 66 บัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้นโดยถือเอาเพียงปริมาณของยาเสพติดเป็นสำคัญแต่ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 บัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้นโดยถือเอาพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบาทหน้าที่ในการกระทำความผิดเป็นสำคัญ ไม่ได้ถือเอาเพียงปริมาณดังเช่นกฎหมายเดิมอีกต่อไป ดังนั้น ถ้าผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์หรือบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายใหม่ มาตรา 145 วรรคสองหรือวรรคสาม ศาลย่อมมีอำนาจปรับบทความผิดตาม มาตรา 145 วรรคสองหรือวรรคสามได้ แต่ถ้ายาเสพติดให้โทษมีปริมาณถึงตามกฎหมายเดิมมาตรา 66 วรรคสองหรือวรรคสาม แต่ผู้กระทำความผิดไม่มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบาทหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายใหม่ มาตรา 145 วรรคสองหรือวรรคสาม ศาลย่อมไม่อาจปรับบทความผิดตามมาตรา 145 วรรคสองหรือวรรคสามได้ คงปรับบทความผิดได้เพียงตามมาตรา 145 วรรคหนึ่ง ส่วนการกำหนดโทษก็ต้องใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณทั้งกฎหมายเก่าและกฎหมายใหม่ไม่ว่าในทางใด ทั้งนี้ ตาม ป.อ. มาตรา 3 คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าตำรวจล้อมซื้อและจับจำเลยทั้งสองพร้อมเมทแอมเฟตามีนของกลาง 1,000 เม็ด พฤติการณ์น่าเชื่อว่าจำเลยทั้งสองจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้ผู้ล่อซื้อ ย่อมทำให้เกิดการแพร่กระจายแก่ผู้เสพหลายคนโดยสภาพ ถือเป็นการกระทำให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชนแล้ว กรณีจึงต้องลงโทษจำเลยทั้งสองตามกฎหมายใหม่ มาตรา 90, 145 วรรคสอง (2) ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี อันเป็นบทกฎหมายที่เป็นคุณแทนกฎหมายเดิมตามมาตรา 66 วรรคสาม ที่มีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต สำหรับโทษปรับ ก็ต้องลงโทษจำเลยทั้งสองตามกฎหมายใหม่ มาตรา 145 วรรคสอง (2) ซึ่งมีระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท อันเป็นคุณกว่าตามกฎหมายเดิม มาตรา 66 วรรคสาม ที่มีระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท

-
- มาตรา ๖๖ ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ โดยไม่ได้รับอนุญาตและมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้ หรือมีน้ำหนักสุทธิไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึง สิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 - ถ้ายาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ปริมาณที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม แต่ไม่เกินยี่สิบกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงห้าล้านบาท
 - ถ้ายาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินยี่สิบกรัมขึ้นไปต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต
-

- มาตรา ๑๔๕ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี และปรับไม่เกิน หนึ่งล้านบาท
- ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท
- (๑) การกระทำเพื่อการค้า (๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน (๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี (๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ (๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย (๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ
- ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต
- (๑) การกระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม (๒) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป

- ฎ. ๒๓๑๔/๒๕๖๕ ที่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำอนาจารผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งเป็นเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๓ ปี โดยใช้นิวสอดเข้าไปในอวัยวะเพศของผู้เสียหายที่ ๑ อันเป็นการกระทำไม่สมควรทางเพศต่อผู้เสียหายที่ ๑ นั้น เมื่อกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำอนาจาร จึงประสงค์ให้ลงโทษจำเลยฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีโดยการล่วงล้ำตามมาตรา ๒๗๕ วรรคห้า ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมภายหลังจำเลยกระทำความผิด อันเป็นกรณีกฎหมายที่บัญญัติภายหลังกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดตามมาตรา ๓ ต้องลงโทษจำเลยฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีโดยการล่วงล้ำตามมาตรา ๒๗๕ วรรคห้า ซึ่งเป็นคุณแก่จำเลยมากกว่า แต่ความผิดฐานนี้มีระวางโทษเท่ากับความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีตามมาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) ในส่วนระวางโทษจึงไม่เป็นคุณแก่จำเลย ศาลต้องกำหนดโทษจำเลยตามมาตรา ๒๗๗ วรรคสาม (เดิม) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะจำเลยกระทำความผิด มิใช่ตามมาตรา ๒๗๕ วรรคแรก (เดิม)

-